

Adresseliste

Trondheim, 14.09.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/3507

Saksbehandler:
Tomas Holmern

Endelig avgjørelse i klagesak: klage på avslag til utsetting av lutzgran i Sortland kommune

Miljødirektoratet har etter behandling av klagen kommet til at Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak av 22.06.16 stadfestes. Klagen tas ikke til følge. Søknaden om utsetting av lutzgran avslås.

Miljødirektoratet viser til oversendelse fra Fylkesmannen i Nordland datert 15.08.16 om klage på avslag på søknad om utsetting av lutzgran (*Picea x lutzii*) i Sortland kommune.

Sakens bakgrunn

Inger Grethe Hansen, søkte den 17.03.16 om tillatelse til utsetting av 4000 lutzgran til skogproduksjon på et areal oppgitt til 18 dekar på eiendom nummer 39/43 i Sortland kommune i Nordland. Fylkesmannen ga i vedtak 22.06.16 avslag på søknaden, begrunnet med risiko for uheldige følger for naturmangfoldet som følge av utsettingen. Søker påklaget vedtaket den 13.07.16. Etter forberedende klagebehandling opprettholdt Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak. Saken ble oversendt Miljødirektoratet 15.08.16 for endelig klagebehandling.

Klagerett og klagefrist

Klagen er fremsatt av Inger Grethe Hansen som har rettslig klageinteresse i saken, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven, fvl) § 28. Klagen ble sendt innen utsatt klagefrist, og er sendt i henhold til klagefristen i fvl. § 29. Direktoratet kan etter fvl. § 34 prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter.

Rettslig grunnlag

Klagen behandles i henhold til forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven, nml.) kap IV, samt nml. § 8 til 12, jf. § 7 og forvaltningsloven.

Anførsler i klagen

Klager mener at lutzgran sine egenskaper vil gjøre at den binder opp mer CO₂ enn alternative treslag og at planting derfor er viktig for å begrense klimaendringene. Klageren peker på at vedtak etter forskriften om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål skal være kunnskapsbasert, og klager bestrider spredningsrisikoen til lutzgran basert på egne erfaringer i området. Klager mener at resultatene i NINA rapport 1231 (2016) tilsier at spredningsfaren er generelt lav for lutzgran. Klageren mener også at verdien av beiteskogen ikke kan brukes som begrunnelse så lenge beiteskog i Nordland ikke er kartlagt.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig og korrekt, og vurderer klagen etter prinsippene i nml. §§ 8 til 12. Fylkesmannen påpeker at ifølge forskriftens § 7 første ledd kan det ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold og at etter Fylkesmannens vurdering vil derfor ikke eventuelle klima virkninger av tiltak være en sentral del av vurderingsgrunnlaget. Fylkesmannen påpeker videre at i vurderingen inngår både effekter på biologisk mangfold på selve utplantingsstedet i tillegg til en vurdering av spredningsrisikoen. Fylkesmannen vurderer at observasjoner av at det ikke har skjedd spredning fra gamle plantefelt i seg selv ikke er tilstrekkelig til å slå fast at spredning er ubetydelig. Videre påpeker Fylkesmannen at kunnskapen i NINA rapport 1231 (2016) ikke gir grunnlag for å utelukke spredning av lutzgran med uheldige følger for biologisk mangfold, gitt både plantefeltens alder og de relativt få lokalitetene som er inkludert i studien. Avslutningsvis er Fylkesmannen enig med klager at beiteskog i Nordland er mangelfullt kartlagt, men at dette ikke er et argument for ikke å ivareta eksisterende lokaliteter. Fylkesmannen vurderer at ut fra gjeldende kunnskap og § 9 (føre var prinsippet) i naturmangfoldloven, ikke kan tillate utplanting av det aktuelle treslaget.

Miljødirektoratets vurdering

Utsetting av utenlandske treslag reguleres i forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Formålet med forskriften er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til utsetting, skal eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet vektlegges, herunder særlig uheldige følger for biologisk mangfold, jf. forskriften § 7 første ledd. Prinsippene i nml. § 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer for vurderingen, jf. § 7.

Det følger av prinsippet om kunnskapsgrunnlaget nedfelt i nml. § 8 at beslutningen så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Direktoratet har i saken basert vurderingene på informasjon som fremkommer av søknad, Fylkesmannens vedtak, klage, forberedende klagebehandling og annen relevant kunnskap.

Kunnskapen om det omsøkte treslaget og området vurderes som tilstrekkelig. Ytterligere kartlegging vurderes ikke som nødvendig. Direktoratet vurderer dermed at det foreligger tilstrekkelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap i denne saken, jf. nml. § 8.

Om den omsøkte utsettingen kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet beror på en helhetsvurdering, av blant annet treslagets økologiske egenskaper og dets påvirkning på naturmangfoldet i det aktuelle området.

Lutzgran er en frøformerende hybridart mellom sitkagran (*Picea sitchensis*) og kvitgran (*P. glauca*) i Artsdatabankens risikovurdering i 2012 kategorisert til lav risiko (LO). For øvrig er treslagene sitkagran og kvitgran vurdert til henholdsvis svært høy og høy økologisk risiko. I Artsdatabankens faktaark fremgår det at lutzgran er skyggetålende og godt tilpasset kystklimaet i Norge og den deler mange økologiske karakteristika med sin nære slektning sitkagran, men har større evne til å tåle kalde vintre. I tillegg kan lutzgran krysse seg tilbake med sitkagran. Når det gjelder spredning så trekker Artsdatabankens faktaark om lutzgran frem at det er rapporter om spredning fra plantede bestander i Nordland og Troms. Etter denne risikovurderingen har det tilkommet mer kunnskap om spredning og effekter av lutzgran og dens nære slektning sitkagran, som etter Miljødirektoratets vurdering er av relevans. Slik Fylkesmannen trekker fram så viser NINA rapport 1231 (2016) at lutzgran sprer seg utenfor plantefelt og etablerer seg i en rekke ulike naturtyper i Nordland. NINA rapporten fremhever risikoen ved at de undersøkte plantefeltene med lutzgran er relativt unge og flere lokaliteter hadde selvsådde individer med større spredningsavstand enn gjennomsnittet. Dette påpekes også av Fylkesmannen. I tillegg har Norsk Botanisk Forening undersøkt en rekke plantefelt med lutzgran i Nordland i 2015, hvor man har påvist betydelig spredning av lutzgran i flere ulike naturtyper.

Det søkes om planting av lutzgran i bjørkeskog med for det meste lågurt- eller høgstaudebjørkeskog. Området ble kartlagt av Ecofact på oppdrag fra Fylkesmannen i 2014 og området og vegetasjonen er ifølge Ecofact rapport 387 preget av beite. Plantefeltet ligger innenfor en verdifull lokalitet av naturtypen beiteskog (verdi B, 833 daa). Lokaliteten er en av de største registrerte beiteskoglokalitetene i Nordland og i god hevd. Denne lokaliteten er den fjerde som er registrert nord for Saltfjellet. Beiteskog er i Norsk rødliste for naturtyper 2011 vurdert som nært truet (NT). I Ecofact rapporten ble det ikke funnet rødlistede arter, men det trekkes frem at lokaliteten har potensiale for beitemarksopp og sjeldne arter knyttet til skogsbeiter som gjerne er lettere å oppdage senere i sommerhalvåret. Ut fra foreliggende opplysninger vurderer Miljødirektoratet at utplanting av lutzgran vil medføre uheldige følger for biologisk mangfold på selve utsettingsstedet.

Utplantingsens spredningsrisiko inngår også i vurderingen av om utplantingen vil medføre uheldige følger for naturmangfoldet.

Området rundt utplantingslokaliteten er preget av engbjørkeskog med noen plantefelt med vanlig gran og andre utenlandske treslag, også innenfor en radius på 200 m fra omsøkt utplantingslokalitet. Den store kartlagte naturtypen beiteskog omtalt ovenfor tilstøter

lokaliteten på tre sider. Det er ingen andre kartlagte naturverdier i nærheten av utplantingslokaliteten.

Vurderingen av om utplantingen vil kunne medføre uheldige følger for naturmangfoldet skal også omfatte vurderinger av den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Betydelige areal i Vesterålen og Sortland er tilplantet med gran. Det er i all hovedsak gran, sitkagran og lutzgran som har blitt benyttet. Ifølge Strategisk plan for Lofoten og Vesterålen 2011-2014 er Sortland den kommunen i Vesterålen og Lofoten som har størst areal av kulturskog (35 000 daa) og de intakte lavereliggende naturtypene av verdi i Sortland er under press. Siden den samlede belastningen vurderes som stor vurderer Miljødirektoratet det som ikke tilrådelig med treslagsskifte i denne saken.

I vurderingen av om tillatelse til utplanting skal gis, skal de uheldige følgene som utplantingen kan innebære avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, herunder utplantings nytteverdi, jf. nml. § 14. Miljødirektoratet vurderer at selv om lutzgran vil vokse raskere enn vanlig gran, så må dette avveies mot ulempene dette kan medføre. Miljødirektoratet vurderer i likhet med Fylkesmannen at dette argumentet om CO₂ binding ikke kan tillegges vekt i denne saken. I avveiningen mot andre viktige samfunnsinteresser vurderer direktoratet at ulempene ved å tillate utplanting av lutzgran er større enn en eventuell nytteverdi for grunneier ved eventuelt bedre produksjon. Direktoratet vurderer at vilkår til tillatelsen ikke kan bøte på den risikoen utplanting av lutzgran i dette tilfellet innebærer.

Konklusjon

Samlet sett mener direktoratet det foreligger risiko for uheldige følger for biologisk mangfold som følge av utsettingen. Direktoratet vektlegger særlig at utplantingen vil skje i en kartlagt verdifull beiteskog (B) og risiko for spredning til områder rundt. Føre var-prinsippet i nml. § 9 tillegges stor vekt. De uheldige følgene kan ikke avhjelpes med vilkår. På denne bakgrunn mener Direktoratet den omsøkte utsettingen ikke kan tillates.

Vedtak

Klage på avslag på søknad til utplanting av lutzgran tas ikke til følge. Fylkesmannens vedtak stadfestes. Søknad om utplanting av lutzgran på eiendom nummer 39/43, i Sortland kommune i Nordland avslås. Miljødirektoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages videre i forvaltningen, jf. fvl. § 28.

Hilsen

Miljødirektoratet

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleder

Adresseliste:

Inger Grethe Hansen	Frøskeland	8416	Sortland
Sortland kommune	Postboks 117	8401	Sortland
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø

Kopi til:

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Fylkesmannen i Finnmark / Finnmarkku	Statens hus	9815	Vadsø
Fylkkamánni			
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	Hamar
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	Molde
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag / Noerhte- Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	Lillehammer
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59 Sentrum	4001	Stavanger
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	Leikanger
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710 Sluppen	7468	Trondheim
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	Tønsberg
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	Moss